

รายงานสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร (Situation Report) ประจำเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑
สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงแคนเบอร์รา

๑. มูลค่าการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทยกับประเทศออสเตรเลีย

มูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรไทยมายังออสเตรเลีย (ล้านบาท)

รายการ	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)				% การเปลี่ยนแปลง	
	พ.ค. 2560	พ.ค. 2561	ม.ค.-พ.ค. 2560	ม.ค.-พ.ค. 2561	พ.ค. 60/61	ม.ค.-พ.ค. 60/61
1. ปลาทูน่าบรรจุกระป๋อง	464.96	566.38	2,852.51	2,631.51	21.81	-7.75
2. ผลิตภัณฑ์ประมงอื่นๆ	306.24	242.27	1,584.50	1,218.43	-20.89	-23.10
3. อาหารสัตว์	221.20	202.86	872.15	992.07	-8.29	13.75
4. ข้าว	167.76	173.22	712.32	810.92	3.25	13.84
5. กุ้งแช่เย็น/แช่แข็ง	92.62	131.28	226.63	502.57	41.74	121.76
6. ผลไม้สด	9.30	10.63	36.27	33.11	14.30	-8.71
7. ยางธรรมชาติและผลิตภัณฑ์	1.06	0.01	2.01	1.53	-99.06	-23.88
8. สินค้าเกษตรอื่นๆ	1,046.96	1,057.17	5,026.12	4,640.62	0.98	-7.67
รวมสินค้าเกษตรทั้งหมด	2,310.09	2,383.83	11,312.52	10,830.78	3.19	-4.25

๒. สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม

- สินค้าเกษตรและอาหารกลุ่มที่ออสเตรเลียนำเข้าจากไทยสูงสุดคือ สินค้าประมง โดยมีมูลค่าการนำเข้าในช่วงห้าเดือนแรก (ม.ค.-พ.ค.) ของปี ๒๕๖๑ รวมกัน ๔,๓๕๒.๕๑ ล้านบาท แต่ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๐ ร้อยละ ๖.๖๗ โดยเป็นการนำเข้าทูน่าบรรจุกระป๋องมากที่สุด ส่วนกุ้งแช่แข็งมีมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ ๑๒๑.๗๖ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๐
- การนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารจากไทยของออสเตรเลีย ในช่วงห้าเดือนแรก (ม.ค.-พ.ค.) ของปี ๒๕๖๑ มีปริมาณลดลงร้อยละ ๔.๒๕ คิดเป็นมูลค่า ๔๘๑.๗๔ ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปีก่อนหน้า โดยสินค้าที่มีปริมาณนำเข้าลดลง ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสินค้าประมงต่างๆ เช่น กุ้งต้มแช่แข็งและกุ้งชุบแป้ง ปลาหมึกดิบ เนื้อปลาดิบ เป็นต้น สาเหตุหลักคือเงื่อนไขการนำเข้าสินค้ากุ้งรูปแบบดังกล่าวที่มีความเข้มงวดมากขึ้น ทำให้ผู้นำเข้ามีการเปลี่ยนรูปแบบการนำเข้าสินค้าเป็นกุ้งดิบแช่เยือกแข็งมากขึ้น คิดเป็นร้อยละ ๑๒๑.๗๖ มูลค่า ๒๗๕.๙๔ ล้านบาท เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันในปี ๒๕๖๐ นอกจากนี้ การนำเข้าข้าวของออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ ๑๓.๘๔ เป็นมูลค่า ๙๘.๖ ล้านบาท

๓. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าสินค้าเกษตรของไทย และแนวทางการแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรของไทย

- ๓.๑ สินค้าไทยถูกปฏิเสธการนำเข้า ในเดือนมิถุนายน ๒๕๖๑ มีสินค้าถูกปฏิเสธการนำเข้าจำนวน ๕ รายการ ได้แก่
- เนื้อลำไยอบแห้ง (Dried Longan Meat) ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่ง ถูกตรวจพบสาร Carbendazim ในปริมาณ ๐.๒๔ mg/kg ตามมาตรฐานออสเตรเลียไม่อนุญาตให้ตรวจพบสารกำจัดศัตรูพืชตกค้างชนิด Carbendazim ในสินค้าชนิดนี้
 - ปลาตุ๋นรมควัน (Smoked Catfish) ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่ง ถูกตรวจพบสารปฏิชีวนะชนิด Fluoroquinolones (Enrofloxacin) ในปริมาณ ๐.๐๐๔๑ mg/kg ตามมาตรฐานออสเตรเลียไม่อนุญาตให้ใช้สารปฏิชีวนะดังกล่าวในสินค้าทุกชนิด อีกทั้งยังพบมีการปลอมแปลงใบรับรองสุขอนามัยของกรมประมงเพื่อใช้ประกอบการอนุญาตนำเข้าอีกด้วย สปช. แคนเบอร์รา ได้แจ้งไปยังกรมประมงเพื่อดำเนินการตรวจสอบใบรับรองแล้วพบว่าไม่ใช่ใบรับรองสุขอนามัยที่ออกให้โดยกรมประมง ขณะนี้ สปช. แคนเบอร์รา อยู่ระหว่างการประสานขอรับเอกสารต้นฉบับใบรับรองสุขอนามัยดังกล่าวจากกระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลีย เพื่อส่งมอบให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ปลอมแปลงเอกสารราชการต่อไป
 - ปลาตัดหัวแช่เยือกแข็ง (Frozen Fish Headless) ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่ง ซึ่งถูกตรวจพบสาร Histamine ในปริมาณ ๒๘๐ mg/kg โดยมาตรฐานสารปนเปื้อนและสารพิษในสินค้าเกษตรและอาหารชนิดต่างๆ ของออสเตรเลียกำหนดค่าสูงสุดสาร Histamine ในสินค้าปลาและผลิตภัณฑ์ ในปริมาณไม่เกิน ๒๐๐ mg/kg
 - ข้าวโพดอ่อน (Baby corn) ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่ง ตรวจพบเชื้อแบคทีเรีย *Escherichia coli* ในปริมาณสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด
 - กุ้งกุลาดำต้มเปลือกเปลือก (Cooked and Peeled Black Tiger Prawn) ผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่ง ถูกตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์รวมเกินมาตรฐานที่กำหนด
- ๓.๒ การตรวจพบเชื้อไวรัสตัวแดงดวงขาว (WSSV) ในกุ้งดิบแช่เยือกแข็ง
- ตั้งแต่วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ออสเตรเลียประกาศยกเลิกการนำเข้ากุ้งดิบ จนถึงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๑ มีการนำเข้าสินค้ากุ้งดิบแช่เยือกแข็งมายังออสเตรเลียแล้วจำนวน ๔๑๐ ตู้ (Consignments) โดยนำเข้าจากไทย ๕๒ ตู้ มีการตรวจพบตัวอย่าง

ติดเชื้อไวรัสตัวแดงดวงขาว (WSSV) จำนวน ๘ ตัว ในจำนวนนี้เป็นสินค้ากึ่งดิบจากไทยจำนวน ๖ ตัว หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๕ ซึ่งผลิตโดยบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่ง โดยสินค้าผ่านการตรวจวิเคราะห์และออกใบรับรองสุขอนามัยโดยกรมประมง ทั้งนี้ สปช. แคนเบอร์รา ได้แจ้งไปยังกรมประมงแล้ว และกระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลียขอให้กรมประมงดำเนินการสืบหาสาเหตุและขอให้พิจารณาการส่งออกสินค้ากึ่งดิบแช่เยือกแข็งจากบริษัทดังกล่าวมายังออสเตรเลีย โดยเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๑ กระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลีย ได้หารือกับกรมประมงทาง Videoconference โดยกรมประมงได้ดำเนินการสืบหาสาเหตุและพบว่า ปัญหาเกิดจากการการสัมผัสอย่างผิววิเคราะห์ของผู้ผลิตไม่เพียงพอและไม่ครอบคลุม วิธีการวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการไม่เป็นไปตามมาตรฐาน และการแปรผลที่ผิดพลาด ทั้งนี้ บริษัทได้เสนอมาตรการที่จะดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้กรมประมงพิจารณาแล้ว นอกจากนี้ ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ผู้เชี่ยวชาญจาก CSIRO: AAHL (Australian Animal Health Laboratory) ประเทศออสเตรเลีย จะเดินทางมาให้การฝึกอบรมกับเจ้าหน้าที่กรมประมง โดยกระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลีย พึงพอใจในผลการดำเนินการสืบหาสาเหตุของกรมประมงและมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา

ข้อคิดเห็น/แนวทางการแก้ไขปัญหา

- กรมประมงควรและบริษัทที่ถูกระงับการส่งออกเป็นการชั่วคราว ควรเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยในประเด็นการพิจารณายกเลิกการระงับการนำเข้าสินค้ากึ่งดิบแช่เยือกแข็งมายังออสเตรเลียเป็นการชั่วคราวให้เป็นดุลยพินิจของกรมประมง ภายหลังจากที่บริษัทได้ดำเนินการแก้ไขปัญหามาตรการที่เสนอแก่กรมประมงเรียบร้อยแล้ว

กฎระเบียบการนำเข้า

- ตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไป สินค้าอาหารที่ผ่านการฆ่าเชื้อด้วยความร้อนเพื่อการบริโภคของมนุษย์ที่ผลิตจากเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามายังออสเตรเลียตามรายการที่กำหนด ต้องมีใบรับรองสุขอนามัยที่ออกให้โดยหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบกำกับทุกรุ่นสินค้า ทั้งนี้ ได้แจ้งกรมปศุสัตว์รับทราบด้วยแล้ว

๔. สถานการณ์ด้านการเกษตรที่สำคัญของประเทศออสเตรเลีย/นิวซีแลนด์

- มะม่วงฉายรังสีจากไทยไปออสเตรเลียผ่านการพิจารณาแล้วแต่ยังต้องรอให้ไทยอนุญาตนำเข้าพาล์พฉายรังสีจากออสเตรเลียเป็นการแลกเปลี่ยน ขณะนี้ เหลือขั้นตอนการพิจารณาด้านความปลอดภัยอาหารจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) โดยเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ กระทรวงเกษตรฯ ออสเตรเลีย ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการ อย. เพื่อชี้แจงการปฏิบัติตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขและขอให้เร่งรัดการพิจารณาเพื่อให้ทันการประชุม SPS Expert Group ระหว่างไทย - ออสเตรเลีย ครั้งที่ ๑๔ ซึ่งจะจัดขึ้นในวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ ณ นครเมลเบิร์น
- สถานการณ์การติดเชื้อ *Mycoplasma bovis* ในฝูงโคนิวซีแลนด์ระหว่างวันที่ ๑๕ - ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๑ ล่าสุดพบฟาร์มติดเชื้อทั้งหมด ๔๐ แห่ง ไม่พบการติดเชื้อเพิ่มเติมแล้ว รัฐบาลนิวซีแลนด์เดินทางไปยังพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาดเพื่อรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกร ปัญหาที่พบคือเกษตรกรบางรายไม่แจ้งข้อมูลแท้จริงให้ทางการทราบเมื่อมีการระบาดของเชื้อ การปกปิดข้อมูลส่งผลกระทบต่อบริหารจัดการโรคของภาครัฐด้วย รัฐบาลนิวซีแลนด์ได้อนุมัติงบประมาณจำนวน ๓๐ ล้านเหรียญนิวซีแลนด์ หรือ ๗๐๐ ล้านบาท จัดจ้างนักวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ในการศึกษาวิธีการกำจัดเชื้อแบคทีเรียนี้ โดยมีความต้องการศึกษาการกำเนิดเชื้อ เส้นทางการแพร่ระบาด และวิธีการรักษาสัตว์ติดเชื้อ คาดว่า จะใช้เวลาประมาณ ๒ ปี

๕. การคาดการณ์สถานการณ์การค้าสินค้าเกษตร

- การส่งออกสินค้ากึ่งดิบจากไทยมายังออสเตรเลียคาดว่าจะมีปริมาณลดลงเล็กน้อย เนื่องจากขณะนี้กรมประมงได้ระงับการส่งออกสินค้ากึ่งดิบจากบริษัทผู้ผลิตรายหนึ่งเป็นการชั่วคราว จนกว่าจะแก้ไขปัญหาการตรวจพบเชื้อไวรัสตัวแดงดวงขาวได้
- สินค้าข้าวและอาหารแปรรูปมีแนวโน้มการนำเข้าดี โดยมีปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ

๖. เรื่องอื่นๆ (ถ้ามี)

- สปช. แคนเบอร์รา เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างประเทศ International Clean Seed Pathway Workshop ณ นครบริสเบน ระหว่างวันที่ ๗ - ๘ มิถุนายน ๒๕๖๑ โดยเป็นการหารือร่วมกันระหว่างผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ ผู้ใช้ ผู้ส่งออก นักวิจัย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐซึ่งมีหน้าที่กำกับดูแล จำนวนรวมทั้งสิ้น ๖๓ คน เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการส่งออก ลดความซ้ำซ้อนด้านเอกสารและกระบวนการตรวจสอบนำเข้า-ส่งออก ไทยเป็นทั้งผู้นำเข้าและส่งออก ในทางปฏิบัติเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะพระราชบัญญัติกักพืช พ.ศ. ๒๕๐๗ เนื่องจากกำหนดให้มีใบรับรองสุขอนามัยประกอบการนำเข้า-ส่งออก
- สปช. แคนเบอร์รา เดินทางไปสังเกตการณ์งานแสดงสินค้าอาหาร Fine Food 2018 ณ นครโอ๊คแลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ มีผู้ประกอบการเข้าร่วมงาน ๓๐๐ ราย จากต่างประเทศ ๔๐ ราย และได้พบผู้ประกอบการไทยจำนวน ๔ ราย จำหน่ายน้ำตาล ซอส เครื่องดื่ม และมะขาม ทุกรายเห็นว่าเป็นงานขนาดเล็กที่มีศักยภาพและได้เจรจาธุรกิจมาก นอกจากนี้ ได้เดินทางไปพบผู้จำหน่ายและนำเข้าผักผลไม้อินทรีย์ บริษัท Ceres Organics ซึ่งแสดงความสนใจนำเข้าผลไม้เขตร้อนอินทรีย์จากไทยได้แก่ มะพร้าวอ่อน มังคุด มะม่วง ทูเรียน ลำไย สับปะรด ลิ้นจี่ และชิง นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวโน้มตลาด ปริมาณและรูปแบบความต้องการสินค้าข้าวและข้าวอินทรีย์ ซึ่งพบว่ามีการนำเข้าข้าวอินทรีย์ของไทยหลายชนิด อาทิ ข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้อง หอมมะลิ ข้าวสีนิล ซึ่งมีแนวโน้มการนำเข้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่มีคนเอเชียอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ประกอบกับความนิยมในการบริโภคอาหารปลอดภัยโดยเฉพาะข้าวอินทรีย์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ